

Нємцева Н. С., Нємцев Е. М. (Покровськ, Україна)

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА**

У тезах розглянуто професійну підготовку як складову творчого індивідуального стилю педагогічної діяльності, визначено проблеми. Подано рекомендації ефективного застосування визначених компонентів.

Niementseva N., Niementsev E. (Pokrovsk, Ukraine)

**PROFESSIONAL TRAINING AS A CONDITION FOR THE
FORMATION OF PEDAGOGICAL CREATIVITY
OF THE FUTURE TEACHER**

Theses consider professional training as a component of creative individual style of pedagogical activity, problems are defined. Recommendations of effective application of certain components are given.

Професійна підготовка майбутнього педагога одвічне питання. Як категорія соціальна та історична, професійна підготовка час від часу вимагатиме перегляду знайдених та прийнятих раніше рішень, які вже не задовольняють вимогам суспільства.

На думку М. А. Вікуліної, підготовка майбутнього фахівця у вузі – багатоаспектна система, що поєднує відносно самостійні, але тісно взаємозалежні і взаємообумовлені підсистеми:

- аксіологічну – надання конкретної допомоги студенту у виборі особистісно значимих систем ціннісних орієнтацій;
- когнітивну – озброєння науковими знаннями основ педагогіки, психології, методик та практичними вміннями;
- особистісну – забезпечення самопізнання, розвитку рефлексивної здатності, оволодіння способами саморегуляції, самовизначення;
- діяльнісно-творчу – формування і розвиток способів діяльності, творчих здібностей, необхідних для реалізації їх у будь-якому виді діяльності [1, с. 167-168].

Оскільки, цей процес непростий і багатогранний, система підготовки фахівця може бути представлена як поетапний рух: «загальна підготовка – педагогічна грамотність – готовність і компетентність – професіоналізм (як кінцевий результат і сукупність досягнень особистості)».

Звертаємо увагу, що система професійної підготовки фахівця повинна забезпечити багатоаспектну готовність майбутнього педагога. Поетапне становлення різнопланової готовності, на думку дослідників, забезпечить особистісно-орієнтований підхід до кожного студента як унікальної особистості, цілеспрямовано і послідовно розкриваючи в ньому особистісні і професійні сторони. Проектування особистісно-орієнтованої освіти як

цілісної педагогічної системи, пов'язане з визначенням цільових, змістовних і процесуальних характеристик освітнього процесу, що залишається на сьогодні невирішеною задачею дидактики.

Очевидно, готовність до педагогічної діяльності включає входження у професію, оволодіння стандартами професійної педагогічної освіти, усе те, що піддається нормуванню і технологізації. Також, звертаємо увагу на ряд компонентів: творчо-індивідуальний стиль педагогічної діяльності, інноваційний, розвиток педагогічної рефлексії, сформований педагогічний менталітет, здійснення авторських методик.

Готовність до професійної діяльності майбутнього педагога є фундаментом його професійної компетентності. Професійна педагогічна компетентність – це своєрідна зона найближчого розвитку педагогічної готовності.

Схематично відносини між підготовкою до професійної педагогічної діяльності та професійною педагогічною освітою можна представити зв'язками, що представлено на рис. 1.

На наш погляд, зміст перебудови вищої педагогічної освіти полягає, насамперед, у зміні психологічного контакту викладача зі студентами, у забезпеченні розвиваючої психологічної основи процесу навчання, що передбачає створення ситуацій, розв'язання яких веде до новотворів у всіх сферах творчої індивідуальності студента.

Необхідною умовою є надання студенту можливості для самореалізації, самоорганізації, самовизначення, саморозвитку, самоактуалізації. Ці можливості надаються в основному навчанням, де задається «простір» можливих цілей діяльності та шляхів їхнього досягнення, з яких студент обирає найбільш відповідні його індивідуальності.

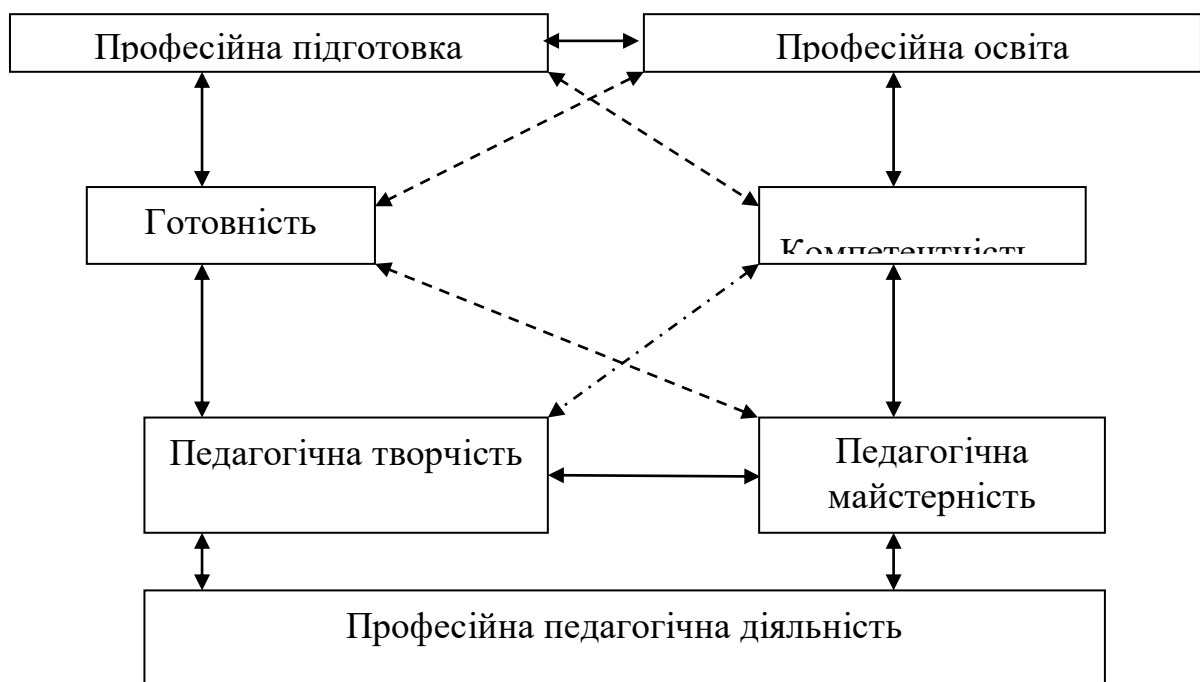

Рис. 1. Зв'язок між підготовкою до професійної педагогічної діяльності та професійною педагогічною освітою

В основі підходу, що розвивається у нашому дослідженні лежить ідея професійної підготовки як процесу послідовної професіоналізації свідомості майбутніх педагогів. Розвиток професійної свідомості розглядається як невідривний від суб'єктизації навчально-професійних дій процес, тобто процес перетворення студентів у повноцінних суб'єктів діяльності. Суб'єкт професійної діяльності може і повинен формуватися не на початку педагогічної діяльності, а у процесі навчання, еволюціонуючи з об'єкта навчально-професійної діяльності.

Ми вважаємо, що студенти у процесі професійної підготовки повинні вміти вербалізувати частину програмних питань, тобто виражати певні психологічні факти, закономірності та механізми психологічної діяльності у поняттях, судженнях, висновках. Іншу частину знань вони можуть засвоїти на рівні відносин, емоцій, переживань, без неодмінної вербалізації, тобто як розміщення, інтенцію, встановлення [2].

Програма професіоналізації свідомості студента в процесі їхньої навчальної діяльності включає сукупність приватних програм:

- програму формування і розвитку професійних відносин (психологічні аспекти);
- програму розвитку професійного зростання;
- програму знань;
- програму індивідуальних планів і програм;
- програму регуляції професійних дій;
- програму професійної рефлексії у процесі навчальної діяльності студентів.

У якості основних принципів організації навчальної діяльності можна визначити наступні:

- надмірність і широка варіативність змісту педагогічної освіти у зоні актуальних ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів;
- придатність в ускладненні педагогічних вимог до студентів шляхом розширення меж вибору і можливості виходу за їх межі;
- вільний, але відповідальний вибір освітньо-професійного маршруту в рамках окремої навчальної дисципліни і вузівського навчання в цілому [2].

Учені розробляють курси, спеціально спрямовані на формування «Я-концепції» («образ – Я») через співвіднесення представлень про майбутню педагогічну діяльність. Завдяки цьому в студентів складається досвід прояву і рефлексії особистісних функцій, до яких вони згодом залучатимуть учнів. Звертання до особистісного досвіду студента (його актуалізація й аналіз) здійснюється через організацію і проведення лекційного практикуму, основу якого складає система питань і завдань, що випереджають введення тих або інших понять курсу, спрямованих на осмислення себе у професії, свого розуміння педагогічних проблем у контексті формування педагогічного менталітету. Моделювання лекційного курсу з позиції включення особистісного досвіду студента в його змісті характерно для багатьох дослідників, що реалізують особистісно-орієнтовний підхід в освіті.

Отже, на наш погляд, гуманістична парадигма освіти змусила

дослідників по-новому проаналізувати учасників педагогічного процесу, що виражається у виявленні та врахуванні безлічі зв'язків суб'єктів освітнього процесу. Таким чином, аналіз процесів самоактуалізації та формування професійної спрямованості студентів дозволяє нам припустити, що самоактуалізація особистості майбутнього педагога може бути успішно здійснена в процесі формування її гуманістичної професійної спрямованості. І навпаки, самоактуалізація особистості студента впливає на його професійну спрямованість. Гуманістична професійна спрямованість виступає при цьому як головний фактор самоактуалізації.

ЛІТЕРАТУРА // LITERATURA // REFERENCES

1. Викулина М. А. Профессиональная подготовка педагога в современных условиях // Общество, образование, человек. – Ярославль, 1998. – Ч.1. – С. 167-168.
2. Педагогическое образование для XXI века. – М., 1994. – 186 с.

Азаркіна О. В., Одінець М. О. (Одеса, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В ОНЛАЙН-НАВЧАННІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

У тезах обґрунтовані переваги та недоліки використання кейс-методу в онлайн-навчанні студентів-психологів та наведено спосіб покращення. Ця тема є важливою тому, що в умовах карантину цей метод активно використовують під час практичних занять. При правильному використанні цього методу с формуються професійні навички студентів, їх креативні та підходи до професії.

Azarkina O., Odinets M. (Odessa, Ukraine)

USING THE CASE METHOD IN ONLINE LEARNING: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

The abstracts substantiate the advantages and disadvantages of using the case method in the online training of psychology students and provide a way to improve. This topic is important because in quarantine this method is actively used during practical classes. With the correct use of this method, the professional skills of students, their creative and approaches to the profession are formed.

В сучасному суспільстві актуальними є інновації в системі методів навчання, причому в напрямку, який трансформує методи навчання в методи самонавчання, спрямовує студентів не стільки на отримання знань, скільки на розвиток пізнавального потенціалу особистості, вдосконалення творчих здібностей, становлення таких методів, що впливають на внутрішню структуру особистості – мотивацію, ціннісні установки й орієнтації, інтереси та потреби. З огляду на зазначене, до числа найбільш ефективних методів підготовки студентів до інноваційної діяльності відноситься кейс-метод.

Найбільший вклад в вивчення кейс-методу зробили: Панина Т. С.,